

Arenguseire Keskus

Eesti tervishoid tulevikus
„Võtmetrendid ja eeskujud“

Magnus Piirits – Arenguseire Keskus

Kaupo Koppel – mõttekoda Praxis

28.10.2020

Tänane kava

- Arenguseirest ja tuleviku tervishoiust
 - Tea Danilov, Arenguseire Keskuse juhataja
- Trendid, tervisekäitumine ja kulud
 - Magnus Piirits, Arenguseire Keskuse ekspert
- Tervisekäitumise paranemise tulu, näiteriikide uuendused
 - Kaupo Koppel, mõttekoda Praxis
- Lõppjärelused
 - Tea Danilov

Tervena elatud aastate tõus

Maa ilma rahvastiku kasv; Euroopas ning Eestis rahvastik vananeb ja kahaneb

Tervishoiutaristu võrgustiku korrastamine

Personaalmehitsiini ja innovaatiliste lahenduste arendamine

Vaimse tervise parandamine töökeskkonnas

Geneeriliste ravimite osakaalu suurendamine ja kalli ravi kättesaadavuse parandamine

Ravimite kättesaadavuse suurendamine

Ennetuse ja ravi tasakaalu suurendamine

Kliimamuutused, keskkonnaseisundi halvenemine ning loodusvarade nappus

Tööturu arengud, töövormide muutumine, elukestev õpe ning regionaalne areng

Ülemaailmsed kriisid ja nakkushaiguste levik

Inimkeskse lähenemise suurendamine

Poliitilised eelistused ja inimeste üldine terviseteadlikkus

Inimeste väärtushinnangute ja tervisekäitumise muutmine

Ravikindlustusega kaetus

Teenustega (sh vaimse tervise) kaetuse suurendamine

Omaosaluse vähendamine

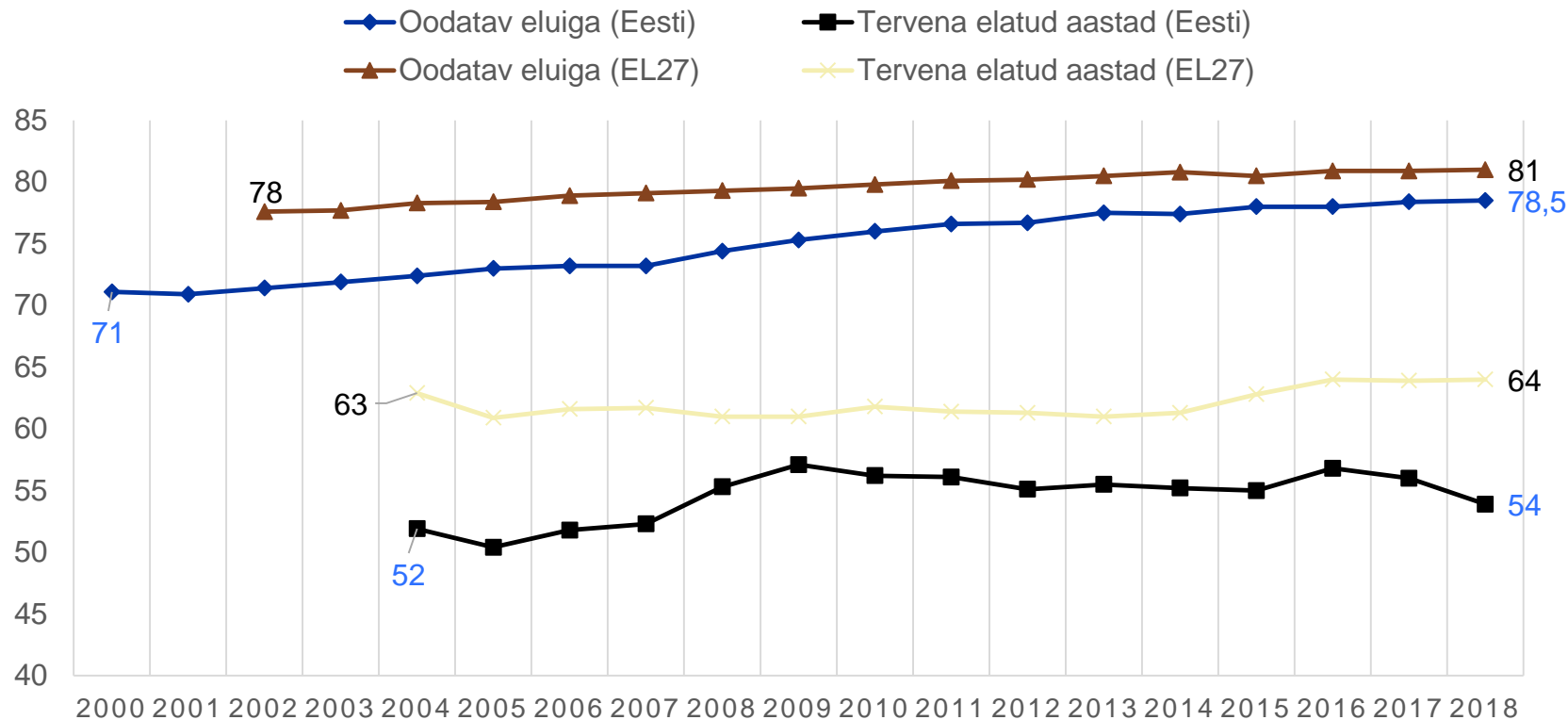
Teenuste integreerimine

Eesti tervisetrendid

- Elame kauem, aga koos terviseprobleemidega.

Kolmandik elust terviseprobleemidega

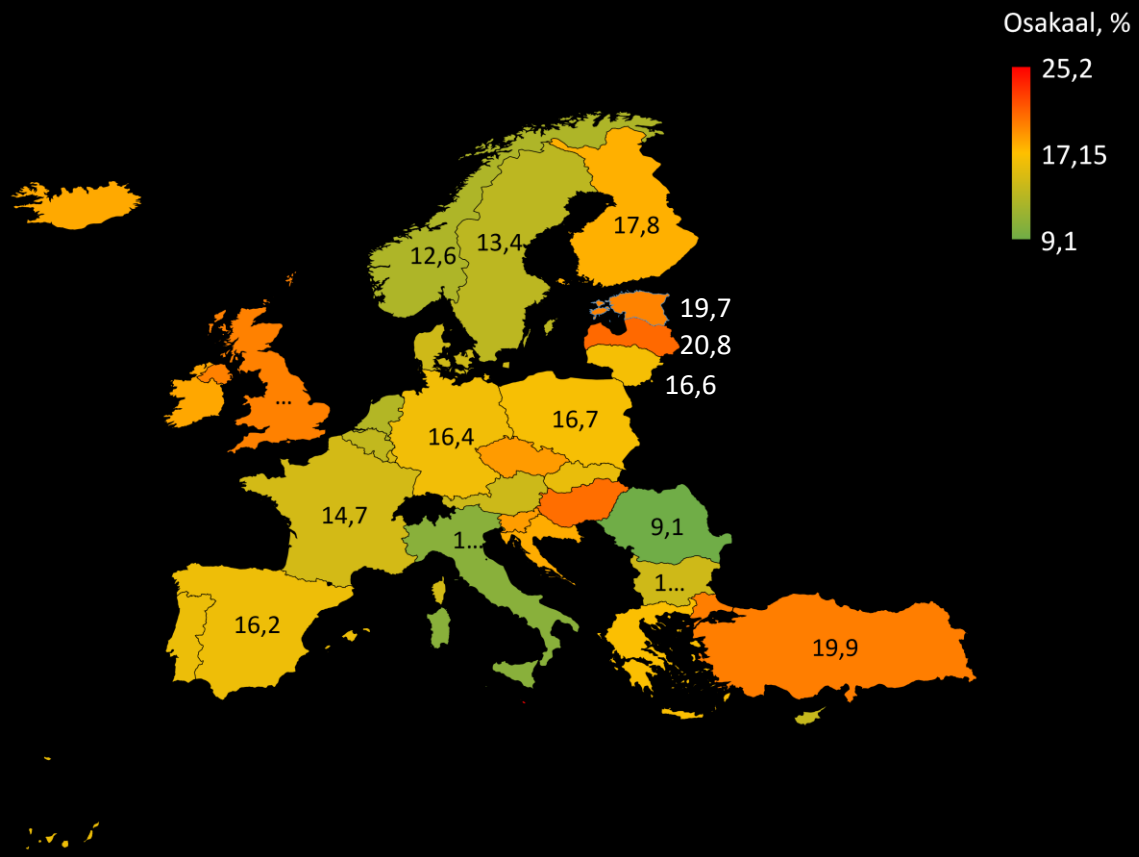

Ebatervislik toitumine

- Elame kauem, aga koos terviseprobleemidega.
- Pooled surmad Eestis on tingitud riskikäitumisest.
 - Suurimaks probleemiks on tõusnud **toitumisriskid**.

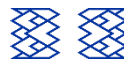
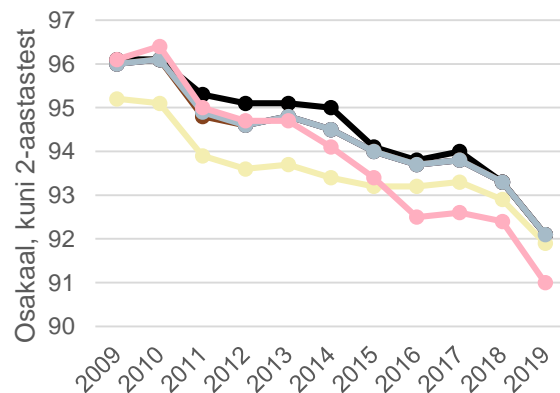

Ülekaaluliste osakaal

Eesti tervisetrendid

- Elame kauem, aga koos terviseprobleemidega.
- Pooled surmad Eestis on tingitud riskikäitumisest.
 - Suurimaks probleemiks on tõusnud **toitumisriskid**.
 - Suurenenud on **vaktsineerimisest hoidumine**
 - Meil 92% ja
 - WHO soovitatud tase on 95%

Eesti tervisetrendid

- Elame kauem, aga koos terviseprobleemidega.
- Pooled surmad Eestis on tingitud riskikäitumisest.
 - Suurimaks probleemiks on tõusnud **toitumisriskid**.
 - Suurenenud on **vaktsineerimisest hoidumine**.
- Tehnoloogia roll kasvab:
 - Andmepõhised võimalused ennetuses, näiteks andmete tervisekonto
 - Virtuaalsed vastuvõtud tavapäraseks
 - Personaalmeditsiini rakendamine

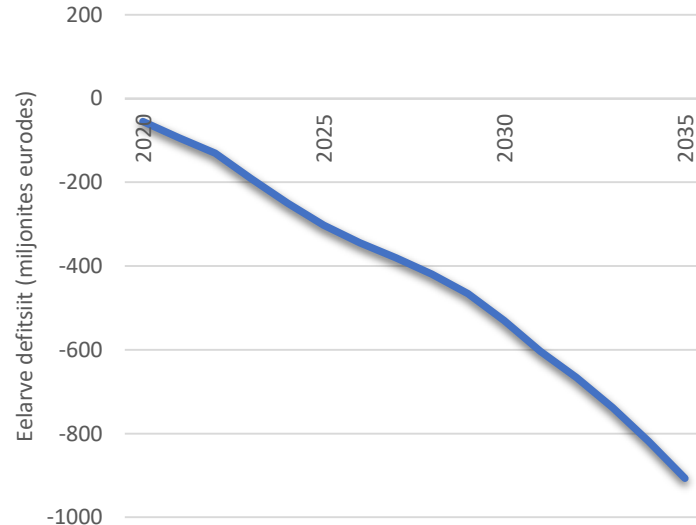
Tervishoiu murekohad (1/3)

- Inimeste omaosalus maksimaalsel piiril (25%)
- Eestis on Euroopa suurim rahuldamata vajadus arstiabi järele – 2018. aastal 16,4%
- Eesti on üks suurima ravikindlustamata inimeste osakaaluga Euroopa riike – 6%
- Õdede vähesus: 6,2 õde Eestis ja 8,5 õde Euroopas 1000 elaniku kohta.

Tervishoiu murekohad (2/3)

- Haigekassa puudujääk suureneb 900 miljoni euroniks aastaks 2035
- Isegi vaid praeguste teenuste ja katvuse säilitamine toob kaasa rahastuskriisi orienteeruvalt viie aasta pärast

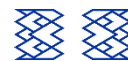
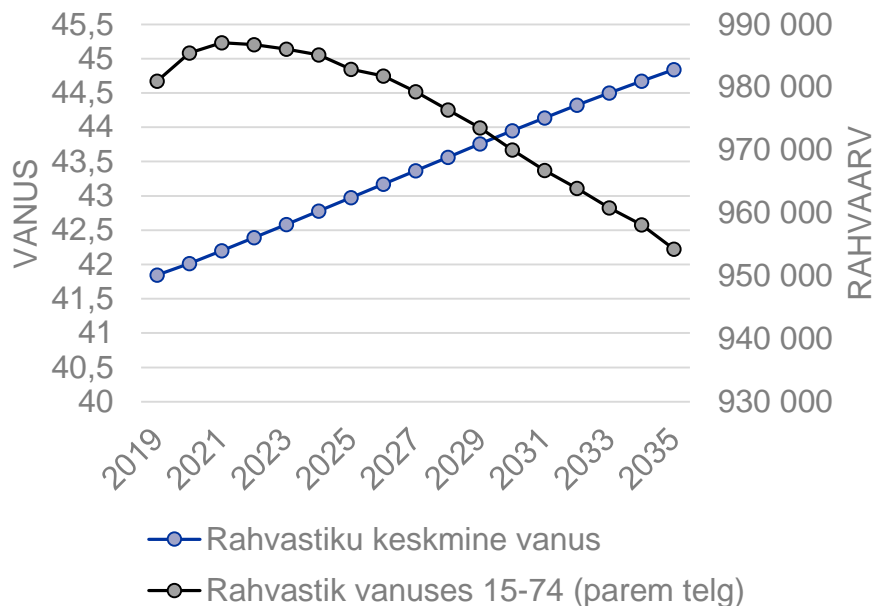

* Ei arvesta riigi erakorralist panust

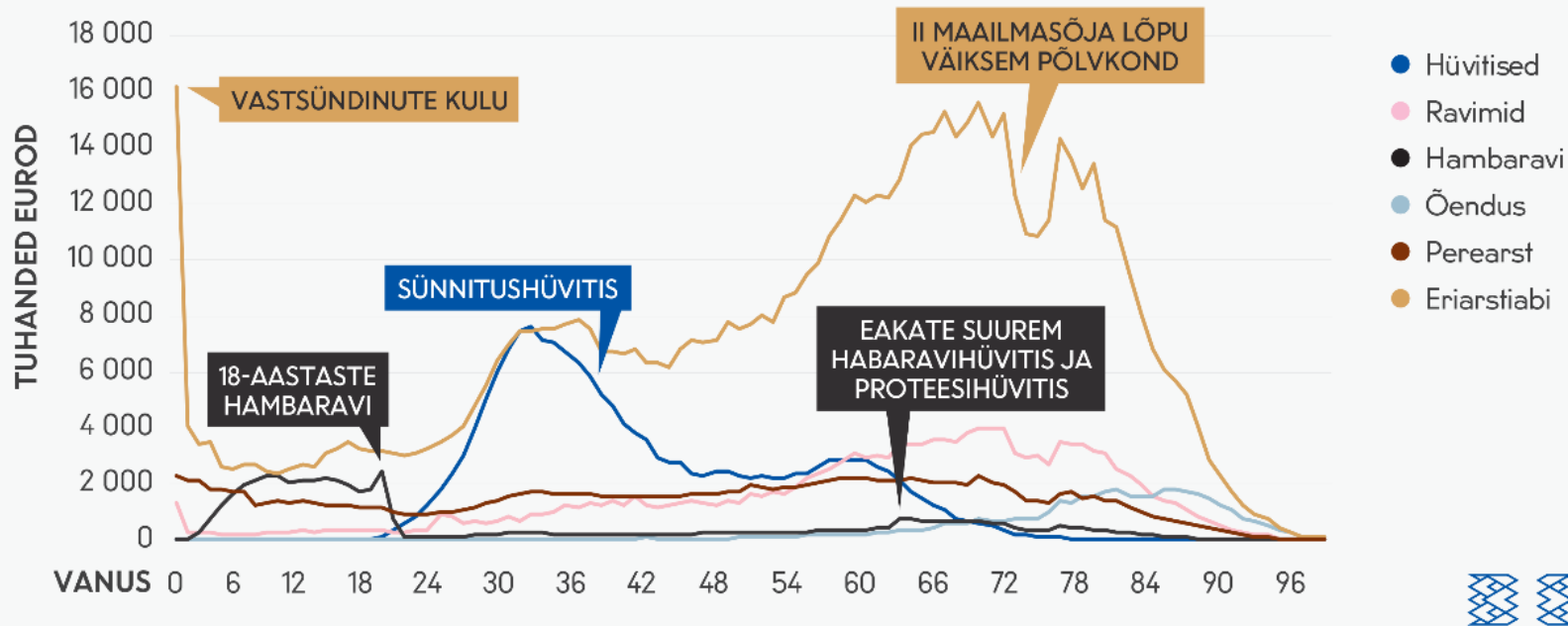
Tervishoiu murekohad (3/3)

- Rahastuse murekoht – seotus tööjõumaksudega
- Probleemid:
 - kriisid,
 - muutuvad töövormid,
 - globaliseeruv töö,
 - vananev rahvastik,
 - tööealise elanikkonna vähenemine

TERVISEKULUD VALDKONDADE KAUPA VANUSE LÕIKES 2019. AASTAL

ARENGUSEIRE KESKUS

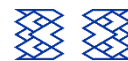

Tervisekäitumise paranemise tulu, näiteriikide uuendused

Kaupo Koppel
Mõttekoda Praxis

Tervisekäitumise paranemise mõju

Tegur	Kaotatud eluaastad 2016	Sihttase 2035	Erinevus rahas (€/a)
Alkohol	51 300	40 000	712 mln
Tubakas	47 400	38 000	592 mln
Liigne kehakaal	50 700	47 000	233 mln
Narkootilised ained	11 600	8000	226 mln
Vaktsineerimine	0	0	0
Vaimne tervis	46 600	40 000	420 mln

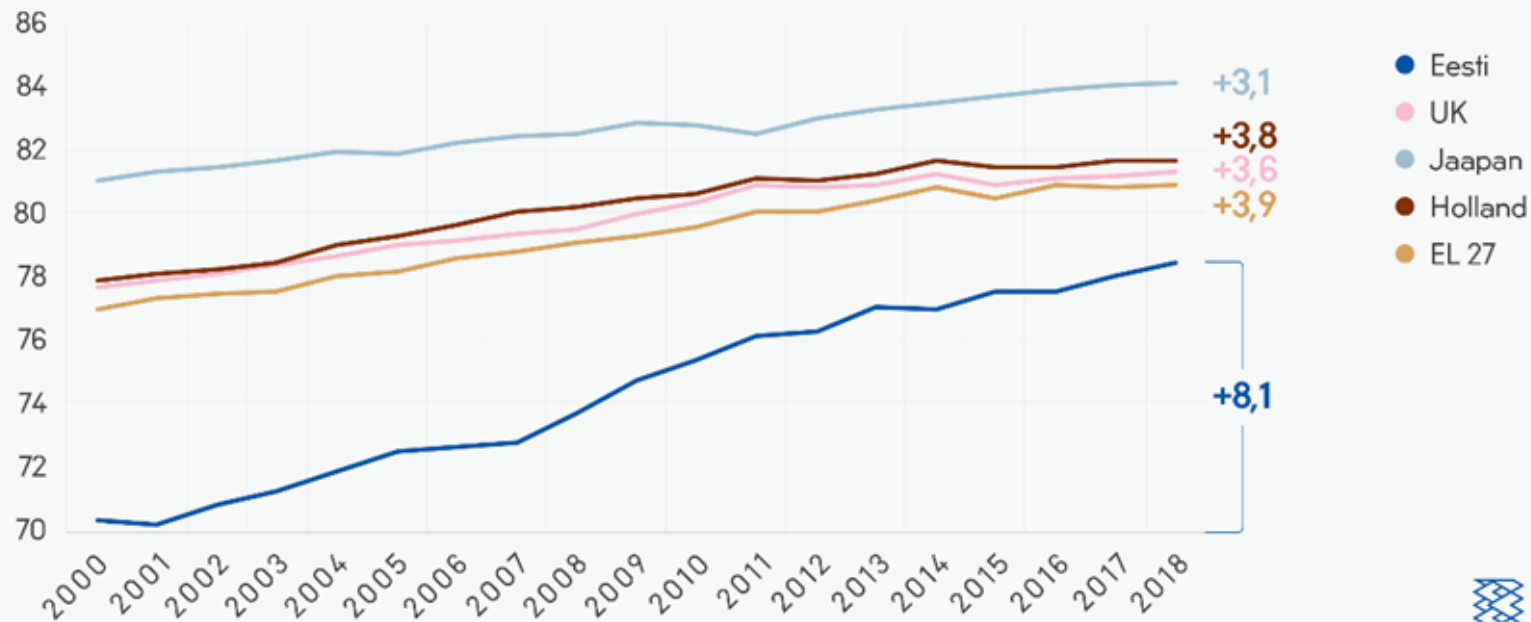
Mida õppida teistelt?

- **Jaapan:**
 - Ka teiste valdkondade poliitikaotsused arvestavad mõju tervisele
 - Tehnoloogilised uuendused: tehisintellekt, sensorid, targad proteesid, virtuaalsed konsultatsioonid
 - Omaosaluse ülempiir

OODATAV ELUIGA SÜNNIHETKEL VALITUD RIIKIDES

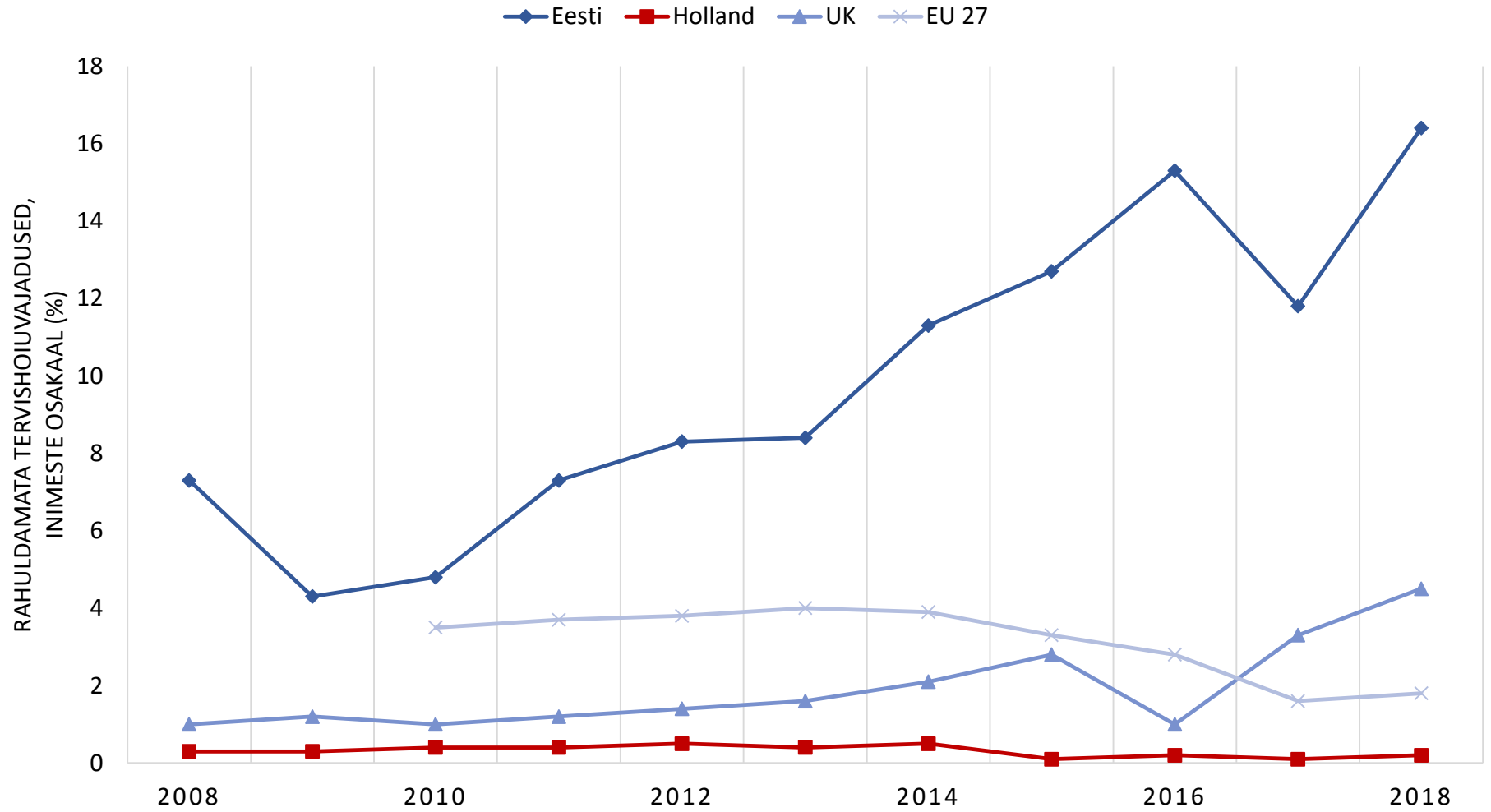
ARENGUSEIRE KESKUS

Mida õppida teistelt?

- **Holland:**
 - Esmatasandi tugevdamine:
 - 93% esmatasandi juhtudest lahendatakse samal tasandil.
 - Vaimse tervise õed
 - Eestis on probleemiks õdede vähene koolitusmaht
 - Igal aastal lõpetab 500, kuid vaja oleks 700 - 800 õde.

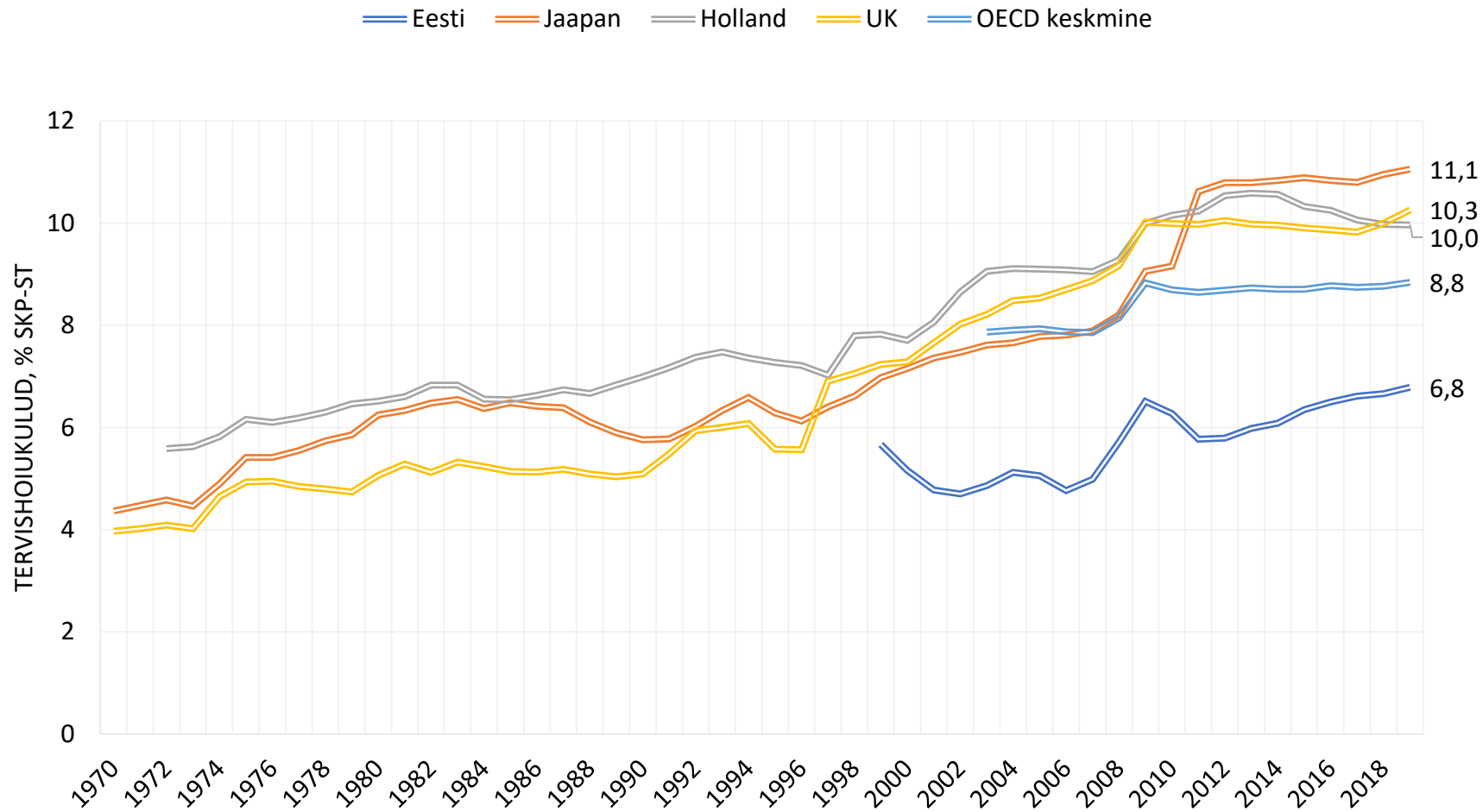

Mida õppida teistelt?

- **Suurbritannia:**
 - Käitumisteaduste kasutamine tervishoius
 - Kulupõhine tehnoloogiate hindamine: uus meditsiinitehnoloogia peab tooma mõõdetavat kasu

Kokkuvõte

- Sotsiaalmaksu ravikindlustuse osa **on üha ebapiisavam** tervishoiukulude katmiseks. Aastaks 2035 on haigekassa defitsiit 900 miljonit eurot
- **Tervisekäitumise paranemine** annaks olulise panuse nii kulude vähenemisse kui maksulaekumistesse
- Võimalusteks **tervise kirjaoskuse** arendamine ja **andmepõhine ennetus**
- Ohtudeks **kasvav digilõhe** ja **süvenev ebavõrdsus** tervise valdkonnas
- Mida õppida teistelt?
 - Omaosaluse ülempiirid
 - Liikumine tulemuspõhise rahastamise suunas
 - Õdedele laiemate õiguste andmine
 - Tervisemõjude hindamine teiste valdkondade otsustes

Ilmumas novembris

- Tervishoiu stsenaariumid aastani 2035
- Ravikindlustuse valikud: katvus, teenusvalik, omaosalus
 - Erinevate ravikindlustusmudelite tulu-kulu analüüs
 - Rahastusvõimalused

Aitäh!

Magnus.piirits@riigikogu.ee

kaupo.koppel@praxis.ee

riigikogu.ee/arenguseire

[Arenguseire Keskus](#)

